

Võsul meenutatakse Georg Otsa traditsiooniliste muusikapäevadega. 2016. aastal esitas rannamändide all rahvakunstniku poolt tuntuks lauldud palu näiteks Hanna-Liina Võsa.

KASPER MÄE

Mikk Mikiveri ja Georg Otsa mälestuseks 2013. aastal valminud paadikujulisel pingil istuvad meister Urmas Rauba (vasakult), Jon ja Carmen Mikiver. ARVET MÄGI

Kas Võsu võiks ikkagi saada Georg Otsa skulptuuri

SKULPTUUR, BARELJEEF, INFOTAHVEL VÕI PINK? VÕI LAUSA SKULPTUURIDE ALLEE!

Kahe aasta pärast tähistatakse Eestis Georg Otsa 100. sünniaastapäeva. Tallinn teeb selleks ajaks suurkujule mälestusmärgi. Kas jõuaks veel välja kaevata vana mõtte püstitada Võsule seal suvitanud artisti skulptuur?

AARNE MÄE
aarne.mae@
virumaateataja.ee

Tallinna linnavalikogu kiitis läinud nädalal ilma ühegi vastuhääleta heaks linnavalitsuse esitatud otsuse eelnõu rajada lauljale ja näitlejale Georg Otsale mälestusmärk.

Linnavalitsus otsustas detsembris esitada linnavalikogule otsuse eelnõu, mille kohaselt rajatakse Otsale tema 100. sünniaastapäevaks 21. märtsil 2020. aastal mälestusmärk. Sama aasta 5. septembril on Otsa 45. surmaaastapäev.

Mälestusmärgi rajamiseks moodustab linnavalitsus ajutise komisjoni, kes korraldab kavandikonkursi ja leiab mälestusmärgile sobiva koha.

Virumaa Teataja tõstis teema üles juba tosin aastat tagasi ning 2006. aasta novembriks jõutigi niikaugele, et Võsu rannapromenaadi äärde plaaniti Võsul aastaid suvitanud rahvakunstnike Georg Otsa ja Mikk Mikiveri ühist skulptuuri.

Tollane Vihula vallavanem Priit Pramann oli ideest vaimustunud ning saanud sel teemal jutule nii Otsa kui ka Mikiveri omastega, kes olid siis ka põhimõttelise nõusoleku andnud, asjaga oli päri ka Vihula linnavalikogu. Juba valmistati ette konkurssi skulptori leidmiseks, samuti alustati läbirääkimisi võimalike sponsoritega, kuid skulptuurini ei jõutud.

Kui algselt oli vallal plaan tähistada Georg Otsa ja hiljem ka Mikk Mikiveri suvekoduks ol-

nud maja Vambola tänava otsas mälestustahvliga, siis pärast Virumaa Teataja üleskutset tänava otsa promenaadi serva mõlemale mehele skulptuur püstitada võeti sellest ideest hoogsalt kinni. Kahjuks jäi asi soiku, oma osa oli siin kindlasti ka konkreetse eestvedaja puudumisel, aga ka kohalikel valimistel, mis töid valda uued tuuled.

Ometi jõuti 2013. aasta muinastulede õhtul niikaugele, et avati poolikut paati kujutav pink. Selle autor oli kohalik mees Urmas Rauba ning avamisel viibisid ka Mikk Mikiveri poeg Jon ja lesk Carmen.

Tänava otsa said ka kultuuriloolised viidad ning promenaadi ühes servas saab suveõhtutel kell 10 kuulata kõlareist Georg Otsa laulu.

Skulptuuri mõte oli aga see, et kui taies kujutaks näiteks Otsa ja Mikiveri pingil istumas, võiks see olla magnetiks turistidele, kes end seal pildistada la-seksid. Teati ju Otsa üle suure Nõukogude Liidu ja Soomeski, Mikiveril oli tähtis koht Eesti taasiseseisvumisel – just tema luges ärevatel aegadel esimest korda ette Eesti iseseisvusdeklaratsioon.

Mikk Mikiver ostis oma sõbra Georg Otsa suvila Võsul Vambola tänavas 1990. aastate alguses. Seal veetis ta suurema osa oma viimastest eluaastatest. Samas tunti seda hoonet ikka Otsa majana.

Mõtet arendades saaks Võsu promenaadile tekitada lausa skulptuuride allee, kus oleks oma koht ka näiteks Kaljo Kiisa, Juhan Viidingu ja Lembitu Kuuse jäädvustusel.

Legendarse Georg Otsa järgi oli nimetatud Soome vahet

sõitnud laev, Otsa nime kannavad muusikakool Tallinnas ja spaahotell Saaremaal, isegi üks asteroid on Otsa-nimeline.

Georg Ots alustas 1944. aastal õpinguid Tallinna konservatooriumis Tiit Kuusiku lauluklassis ning alguse sai tema lauljakarjäär. Esimene etteaste ooperisolistina oli väike osa "Jevgeni Oneginis" 1944. aastal, peatselt sai temast aga Estonia ooperi hinnatuim solist. Estonia laul laulis ta alates 1951. aastast kuni surmani.

Otsa repertuaari kuulus üle 500 laulu 20 keeles, 30 aasta jooksul tegi ta laval enam kui 70 rolli. Teda kutsuti pidevalt esinema tollasesse Leningradi ja tähtsamatesse ooperimajadesse üle endise Nõukogude Liidu, korduvalt ka Moskva Suure Teatrisse.

Georg Otsa repertuaarist

Puhkus Võsul
1962

G. Podelski / A. Lausmaa

Tuusik taskus ja matkakott seljas
Mind autobuss Võsule tõi
Siit kaunitest paikadest linna
Ma sõita ei taha, ei või

Võsu liiv ja rannamännid
Looklev teeke metsa sees
Igal hommikul, kui tõused süngist
Siis karastad end merevees
Võsu liiv ja rannamännid
On kaunid paigad metsa sees

Ja nii möödub see kaunis aeg ruttu,
Kuid mälestus Võsust mul jääb
Siit kaunitest paikadest lahkun
Ja loodan, et peagi teid näen

Haljala vallavanem Leo Aadel: tuleb Georg Otsa bareljeef

"Täitsa õige ajastus seda küsida, sest just praegu planeerime pojecti, mis algab 2019. aastal, ja seal on sees ka Georg Ots 100 ning tema seos Võsuga. Me kavatsime tema sünniaastapäeval paigaldada bareljeefi rannaklubile, skulptuuri peale me ei lähe, sest Tallinn juba teeb kuju. Kuid lisaks tuleb ka mitmesuguseid kultuuriüritusi, sealhulgas traditsioonilised Georg Otsa muusikapäevad.

Planeeritud on neli-viis ettevõtmist. 2019. aastal tahaks osaleda ka paaril turismimessil, et Otsa juubeliaastaks siia välituriste kutsuda, eelkõige Soomest ja Peterburist. Pärts skulptuuride pargile või alleele pole mõelnud, aga Võsul elanud või suvitanud kultuurinimesi tahaks jäädvustada küll."

Skulptor Seaküla Simson: hauaplaadiga ei tohiks piirduda

Võsu lähedal elav skulptor Seaküla Simson kiitis väga mõtet Võsul seal suvitanud kultuuritegelaste mälestust jäädvustada. "Kahe käega olen poolt," lausus ta. Simson sõnas, et asjaga tasub kiirustada, sest õige pea kuulutatakse välja konkurss Georg Otsa kuju püstitamiseks Tallinnasse. "Aga ka Võsul oleks Otsa kuju igati mõistlik," lisas ta. "Samas ei tohiks piirduda hauaplaadiga, kus on portree peal," lausus Seaküla Simson. Simson rääkis, et on endise Vihula valla juhtidega korduvalt Võsu ja skulptuuride teemal suhelnud, kuid see on olnud peaga vastu seinä jooksmine. "Nüüd on uus vallavanem, ehk on kultuurisõbralikum," avaldas ta lootust. Skulptor tõi näite, et väike ja suhteliselt vaene Valjala vald leidis raha Debora Vaarandi kuju püstitamiseks, lisaks andis vald välja heliplaadi.

Seaküla Simson on teinud avalikku ruumi kümneid taieiseid, sealhulgas Rakvere Keskväljakul asuva skulptuuri "Poiss jalgrattal muusikat kuulamas", mis on pühendatud Rakverest pärit heliloojale Arvo Pärtille.

Priit Verlin: hea ideega ei tohi venitada

"On asju, millega ei saa venitada. Need tehakse ees ära ja siis oled sa teine. See oli omal ajal hea mõte püstitada Otsa monument Võsule. Kindlasti oleks see toonud ilusasse, aga turistidele praegu siiski mitte liiga tuntud paika oluliselt rohkem intelligentseid põhja- ja idanaabreid. Ei ole mõtet teha objekti lihtsalt linnukesest pärast. Oli idee, et oleks pink, millel istub Ots, ja tema kõrvale (või sülle) saab samuti istuda ja teha endast näiteks selfie, aga võimalusi on ju teisigi. Vaadake, kui lähedasti modelleeris Mati Karmin Juri Lotmani. Mehaanika on selle skulptuuri juures küll natuke streikinud, aga algne mõte on väga originaalne. Üks semiootik ei kõneta just paljusid eestimaalasi, aga see, kuidas kunstnik oskas Lotmani skulptuuri elama panna, on ikka tase omaette. Ots oli väga suur inimene, ja arvestades sellega, et tegu oli loojaga, annab see võimaluse tema auks püstitada midagi väga vaimukat või siis midagi väga, väga sügavat. Üks pronksist bareljeef või täismöödus staatiline onkel oleks lati alt läbi jooksmine."

Disainer Priit Verlin korraldas Rakvere linnakunstnikuna töötades tarva skulptuuri püstitamise Vallimäele. Tarvast on saanud turismimagnet ja linna sümbol.